

Vizsgák — egyetemen, főiskolákon

Hazánk 55 felsőoktatási intézményében, a nappali, az esti és a levelező tagozatokon 98 122 egyetemista, főiskolák kezdte meg az idei év végi vizsgáit. A nappali tagozatokon 61 és fél ezernél is többen, az estin több mint 8000-en, a levelezőn pedig csaknem 28 és fél ezren adnak számot felkészültségük-ről.

A vizsgák jelenlegi rendje alapján lehetőség nyílik arra, hogy az egyes egyetemek, főiskolák a helyi sajátosságokhoz, igényekhez és feladatokhoz igazítsák részletes előírásaikat. A hallgatók önállóan oszthatják be vizsgaidejüket, tervszerűen készülhetnek a számadásra.

A csaknem százezer vizsgázó diák között 23 699 az utolsó éves, közülük 13 492-en a nappali tagozaton végzik. A nappali tagozatokon 2100-nál is többen a tudományegyetemen szerzik meg diplomájukat, a tanárképző főiskolákról több mint 1100-an, a tanítóképzőkből csaknem 750-en, az óvónőképzőkből pedig több mint 500-an mondanak búcsút a diákleletnek, s kezdik meg hivatásukat. A műszaki egyetemek nappali tagozatain az utolsó éves mérnökjelöltek száma 1900, az orvosegyetemen pedig több mint 1300-an végeznek. A vizsgaidőszakkal párhuzamosan ezekben a napokban a végéhez közeledik a most végző egyetemisták, főiskolások elhelyezése.

Az első gyorsmérték szerint egy-két kisebb létszámú szaktól eltekintve általában az idén is jóval több állás várja a végzősöket, mint ahányan diplomáznak. Válatlanul jelentős a pedagógushány, főként a vidéki általános iskolákban, és általában az óvodákban. Ugyancsak keresettek a reáliskolások tanárai is, de kedvező helyzetben választhatnak a lehetőségek közül a végzős mérnökök, közgazdászok, orvosok is.

Hozzáfogtak az egyetemeken és a főiskolákon 1974–75. tanévi munkájának előkészítéséhez is. Az első évek kiválasztása minden eddigénél nagyobb feladatot ró a szakemberekre csupán a nappali tagozatokra együttvéve 42 774-en kérték felvételüket, csaknem haviháromszor annyian, mint a felvehető száma. (MTI)

Októbertől:

Országos folyóirat a Kincskereső

Három év kevés ahhoz, hogy az újszülöttről felnőtt legyen, mégis valami felsemlemből történt a Kincskeresővel, miközben megmarad — a gyerekeknek. Röviden így jellemezhetjük a szegedi tanárképző főiskolán született, és gyorsan népszerűvé vált irodalmi, művészeti, kulturális folyóirat felnőtt olvasóinak történetét. Pár hete határozta el ugyanis az MSZMP Központi Bizottságának agitációs és propaganda bizottsága: a Kincskereső lépjen elő országos fórumra, októbertől 40 ezer példányban így működjön tovább. A napokban jelent meg a „régi” utolsó, összevont száma — legközelebb már új minőségében keresi föl ifjú olvasóit. Az új minőség természetesen nem jelent profilváltást, változatlanul a 10–14 évesek lapja lesz, egyedül az országban, ahol több mint 40 ezer iskolai osztályba járunk ilyen korú gyerekek. Jelenlétét számunkra az adja meg, hogy az első vidéken, Szegeden, szerkesztett országos folyóirat lesz.

Alig négy esztendője az Olvasó népi mozgalom Darvas József vezette szegedi tanácskozásán vitatták meg, miként segíthetnek a mozgalmat a pedagógusképző intézetek. Szóba került a gyermekeknek szánt folyóirat. Miért éppen Szegeden? A hagyományok miatt, az a Móra Ferenc, kinek írói munkássága elválaszthatatlan a fiataloktól, s aki a tízes években itt szerkesztett két esztendőig ifjúsági lapot, a Gyermekvilágát, valahol leírja: „a magyar gyermekirodalom bölcsője Szegeden ringott”. Hónapokkal a szegedi tanácskozás után a tanárképző főiskola, 1972-ben hozta létre a Kincskeresőt a mozgalom vezetőségének, az ifjúsóvettségnek, az úttörőszövetségnek, a Művelődésügyi Minisztériumnak és a Móra Kiadónak közreműködésével. A példányszám utóbb három és fél ezerre nőtt, a kísérleti jellegű folyóiratnak évente nyolc száma jutott el tanárképző intézményekhez,

általános iskolákba, könyvtárakba, a rovatok is az olvasók észrevételei, javaslatai szerint változtak. Az Olvasó népi mozgalom bábáskodott a későbbiekben is: nyíregyházi tanácskozásán már jó szívvel javasolhatta, legyen országos terjesztés, hiszen a 10–14 éves gyerekek irodalmi-művészeti érdeklődését, esztétikai ízlését, olvasási igényét fejleszteni fontos kultúrpolitikai feladat. Valamennyi érdekelt fórumon egyetértettek. A megyei pártbizottság felkarolta a Kincskeresőt szép ügyét, hogy országos terjesztésű és kitekintésű legyen, így a Magyar Úttörők Szövetségének lapja évente tízszer jelentkezik majd októbertől (a nyári szünet miatt összevonják a júniusi és a szeptemberi számokat). A Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat adja ki, a Szegedi Nyomdában készül dekoratív, három színnyomású fedőlappal, két éves terjedelemben, ára: 4 forint lesz.

Nagyjából kialakult a szerkesztőség. A főszerkesztő változatlanul Hegedűs András, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója, helyettese Simai Mihály, a helyi írócsoporth titkára és egy további belső munkatárs mellett négy-öt tiszteletdíjas rovatvezetőt kérnek fel. A szerkesztőség átemeti színhelye a Bartók Béla Művelődési Központ.

Hegedűs András főszerkesztő elmondta, az új Kincskeresőt a régi tökéletesített változatának képzelik el. — A meglevők mellett új igényeket is kell fakasztanunk, ízés- és szemléletformáló tevékenységre vállalkozunk. Kétharmad részben szépirodalmi alkotásokat közlünk, a ma gyerekekhez szóló írásokat, népköltészetit alkotásokat, szocialista és haladó nyugati ifjúsági írók műveit, írók vallomásait gyermekkorukról, olvasmányélményeikről, klasszikusokról. A Kincskeresőt az ifjúsági irodalom inspirálójává szeretnénk tenni, kiépítjük kapcsolatainkat a szocialista országok ifjúsági irodalmi folyóiratainak szerkesztőségeivel, és oly módon szeretnénk közelebb kerülni olvasóinkhoz, hogy ankétokat, író-olvasó találkozókat is szervezünk. Keresünk az ifjúsági irodalmi nevelésének új formáit, eszközeit, s gondot fordítunk a folyóirat küllemére is, illusztrációival, fényképeivel, tipográfiaiával az esztétikai nevelést akarjuk szolgálni. N. I.

Két turné között

Néhány napja érkezett hazra tíznapos lengyelországi turnéjáról a magyar avantgard-dzsessz szegedi képviselője, a Vági-együttes. A dzsessz- és beatmuzsikát egyaránt játszó zenekar — vezetője Vági László, tagjai: Király István, Mócsán Péter, Varga János, Cserép István és Bánfalvi Szabolcs — tíz önálló koncertet adott. Fel léptek Wroslavban, Lubinban, számos bányászvárosban és faluban. Sikerükre jellemző, hogy újabb lengyel meghívást kaptak a jövő évre.

Elutazásuk előtt a televízió felvételt készített a szegedi dzsesszegyüttes műsoráról,

Tékozlás és takarékoság (6.)

Mindenkire érvényes szabály

Soroljunk gyors egymásutánban kommentárt nem igénylő tényeket. Tavaly 3 millió tonna szén, brikettet és kokszot importáltunk. Hétszáz ezer tonna olajat tőkés piacról, s 200 millió devizaforintért kőolajtermékeket. PVC-porból a hazai termelés 36,5 ezer tonna, a behozatal 20,4 ezer tonna volt. Cementből 3,4 illetve 1,3 millió tonna. Júniusban még csak húsz éve lesz, hogy a világ első atomerőművét a szovjetunióbeli Obnyinszkban üzembe helyezték, de számítások szerint az ezredfordulóra a világ villamosenergia-termelésének felét már nukleáris erőművek szolgáltatják. Hazánkban épül a paksi atomerőmű...

Indokolt költségezés

Az atomerőmű beruházási költségei nagyobbak, mint a hagyományos. Energia-hordozó-ellátásuk ugyanakkor jóval olcsóbb, s ami szintén nem mellékes, nincs környezetszennyezés, holott ez a hagyományos erőműnél elképzelhetetlen. Mi tehát a takarékosabb megoldás?

Egészen más területre átlépvé. 1972-ben hozott határozatot a Minisztertanács a tehergépkocsik selejtezésére. 1973-ban tízezer rozszant jármű került a bontótelepre. Az üzemeltetési költség ennek eredményeként 300 millió forinttal csökkent — kevesebb üzemanyag, alkatrész stb. —, s 250 millió forint értékű személygépkocsi-javítást végezhettek el fillérnyi beruházás nélkül, a főlészadul szervizkapacitások segítségével. Erdemes lett volna bütykölni az öreg autókra? Nem a megoldás költsége, hanem a megoldás eredménye az, ami takarékoság vagy pazarlás mellett voksol.

Az értelmezés dilemmái

A hagyományos téglagyárakban 6–8 ember állított

elő egymillió téglát. A korszerűben kettő. Persze, a berendezések drágábbak. Am, ha nincs ember? A téglakell. Olcsóbb megvenni a modern berendezést külföldről, mint a téglát! Amde, semmi értelme úgy megvásárolni a gépeket, az eljárásokat, hogy azokat összekeverik az elavulttal, mert „csak ennyire volt pénz”. Ez a drága! Megbízhatatlanul működő szervezet, egyetlen minőségű termék, növekvő önköltség a következménye. Kevés példa akad rá? Holott az érintettek úgy vélik: takarékoskodnak.

Rugalmas, a változó körülményekhez folytonosan igazodó értelmezésre van szükség. A villamosenergiaipar tavaly 1,4 százalékkal mérsékelte az egy kWó energia fejlesztéséhez szükséges hőmennyiséget, s ez 50 ezer tonna fűtőolaj megtakarításával egyenlő. Idén a cél a 2,2 százalékos megtakarítás. A szénhidrogénnel fűtött erőműben a tüzelőanyag-költség egy kWó villamosenergiára számítva alig több, mint fele a szén-tüzelő erőművéké. Ugyanakkor, mint idén is, a népgazdasági érdekek azt diktálhatják, hogy inkább a széntüzelésű erőművek kerüljenek a bekapcsolási sorrend elére; ez veszteség a vállalatnak, de megtakarítás a népgazdaságnak.

Kíváncos korlátok

Vannak utasításokkal, rendelkezésekkel megoldható feladatok. Miféle utasítás érhetné viszont el, hogy a lakosság közműves vízellátásban részesülő csoportja — minden százból hatvan ember — a napi több, mint kétmillió köbméter ivóvíznek a 15–17 százalékát ne engedje elfolyni haszontalanul? Valamennyi csaphoz álljon

egy ellenőr? Vagy inkább jobbik énünknek kell belátnia, hogy az olcsó víz nagyon is drága, mert hisz a költséges beruházásokat az állam a közös pénztárból fedezi?

Csak a mezőgazdaságban évente 800 millió forint kárt okoz a korrózió. Az országban tízmillió rúg ez a summa! S ez csak a közvetlen kár, nincs benne a közvetett — pl. a korródált cső törése miatti termelési hiány — veszteség. Vannak korszerű védőanyagok, készítenek korrózióálló acéltövezeteket, hódít az alumínium, a műanyag. Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság felmérése szerint rövid idő alatt egyharmadával mérsékelni lehetne a tízmillió éves veszteséget. Ehhez kellene központi ösztönzők, kell pénz is, de legalább annyira az, hogy a gyári művezető, a szövetkezei brigádvezető ne nézze, ne töltsön el, hogy hetekig, hónapokig az udvaron, a földiek szélén áll a vaslemez, a félszárú, a gép... A pazarlás elleni korlátok kívánatosak, de nagy hiba lenne úgy vélni: állítsa fel ezeket egytől-egyig az állam.

Még e terjedelmes cikksorozat sem vállalkozhatott többre, mint esetek fölmutatására, jelzésekre fölillantására, összefüggések megjelölésére. Annak hangsúlyozására, hogy nem tölünk független folyamat részesei vagyunk, hanem e folyamat alakítóit, meghatározói. S ezért tékozlás vagy takarékoság sem megoldhatatlan dilemma, olyasmi, ami ellen, amiért nem áll módunkban cselekedni. Az első hely mindenben az emberé. Ahogy századunk nagy tudósa, Einstein fogalmazta: „Az emberrel és az ember sorsával való törődés legyen minden technikai fáradozás fő célja, a törődés a munka megszervezésének és a javak elosztásának nagy, megoldatlan problémáival, — hogy elmenk alkotásai áldást hozzanak, s ne átkot zúdítsanak az emberiségre.”

Mészáros Ottó (VEGE.)

Magos Gyula aktrajzai

A női test évezredek óta egyik központi témája a képzőművészeteknek. Szobrászok faragták kőbe, öntötték bronzba, festők varázsoolták vásznakra, grafikusok örökítették meg rajzpapírjaikon a női test szépségeit. A termékenység, a harmónia, a szépség szimbóluma napjainkban is a női akt. Ezek az érzések és gondolatok telítik Magos Gyulának azokat a tollrajzait is, amelyeket a művészklub júniusi kiállításán láthatunk. Több ezer, másfél évtizede készített vázlatból, stúdiumból válogatta a művész a kiállított aktrajzokat. Feljegyzések ezek a női testről, minden vázlatlap egy-egy impresszió, művészi megfigyelés. A modellek továbbtűnő mozdulataiban a legősibb képzőművészeti kifejezőeszközzel, a vonal segítségével keresi az állandóságot, a maradó szépséget. Rajztollának ívelő, rohanó, megtorpanó vonalaival követi a test formáit, a mozdulatok lényegét.

Új oldaláról ismerjük meg ezen a kamaratárlaton Ma-

gos Gyulát, az erőteljes portrék alkotóját, paraszt- és munkásfigurák festői megjelenítőjét. Am rajzainak hol légies, hol erőteljes, duzzadó, hol büszke, hol lemondást sugalló aktaiban, hol líraián nyugodt, hol ideges vonalaiban ott bujkál az az erő, tömörség, lényegre jutó szenvedély, mely mai festményeinek jellemző sajátossága. Magos Gyula festőművész sajtóházbéli rajzkiállítását kedden este nyitotta meg dr. Diós József, a Tömörkény István gimnázium és művészeti szakközépiskola igazgatója.

Író-olvasó találkozók, irodalmi est

Az idei ünnepi könyvhét szegedi eseménynaptárában több író-olvasó találkozó és egy nagyszabású ünnepi irodalmi est szerepel. Tegnap, június 5-én, szerdán délután fél 3 órakor a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat újszegedi gyárának kultúrtérjében nevelést akarjuk szolgálni. N. I.

Az idei ünnepi könyvhét szegedi eseménynaptárában több író-olvasó találkozó és egy nagyszabású ünnepi irodalmi est szerepel. Tegnap, június 5-én, szerdán délután fél 3 órakor a Kenderfonó és Szövőipari Vállalat újszegedi gyárának kultúrtérjében nevelést akarjuk szolgálni. N. I.

Amelyet a Ki mit tud klub júniusi adásán láthatnak majd a nézők. Az Országos Filharmoniaiól az együttes megkapta a filharmoniai zenekar minősítést, ami azt jelenti, hogy a hivatásos együttesek között tartják számon őket, hazai és nemzetközi koncerteken léphetnek fel.

Az együttes nyári programjában szerepel többek között egy nagyszabású szegedi koncert az újszegedi Vigadóban, majd jügoszláviai meghívásnak tesznek eleget. A kéthetes turné során Belgrádban és a jugoszláv tengerpart ifjúsági táborában lépnek fel.

Közös határmenti település- fejlesztés

A magyar—csehszlovák határmenti vegyes bizottság nemrégiben indítványozta, hogy a határmenti ikervárosok egyeztetéssé rendezési terveiket. E program során elsőként Komárom és Komarno között valósítják meg az új javaslatot. A Dunaparti ikervárosok tanácsának vezetői, valamint a szlovák és a magyar Építési és Városfejlesztési Minisztérium a napokban közös szemlélt tartottak Komáromban, illetve Komarnóban, majd írásba foglalták az együttműködési lehetőségeket. Elhatározták például, hogy rendszeresen tájékoztatják egymást városuk fejlesztési és rendezési koncepciójáról. A tervezések során kölcsönösen tekintettel lesznek a városképre, a tájkép megfelelő kialakítására, a műemlékvédelemre. Együttessen törekednek a városok levegőjét rontó szennyező források megszüntetésére, hasonlóképpen gondoskodnak a folyók vízének védelméről.

A vámkézelés gyorsítására a két várost összekötő hídnál új határátkelő létesítményeket készítenek.